

บทความวิจัย

เรื่อง วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม

โดย

นางสาว อภิญญา ปทุมวัน

รหัสนักศึกษา 05520518

เสนอ

อาจารย์ คมกฤษ อู่เต็กเค่ง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

ชื่อเรื่อง : วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม

ชื่อผู้วิจัย : อภิญญา ปทุมวัน

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ คมกฤช อยู่เต็กแก่ง

ปีการศึกษา: 2555

คำสำคัญ : วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเล่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิถีคิด ความหมาย และจุดประสงค์ของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้และเพื่อศึกษาถึงแนวคิดขงจื้อและชาตินิยมที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

จากผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรของตนมาเป็นอันดับแรก โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างคุณค่าและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาให้กลุ่มของตนเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการที่ชาวเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลจากระบบขงจื้อและระบบชาตินิยม โดยสามารถแบ่งประเภทของการรวมกลุ่มได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้ การรวมกลุ่มในระบบครอบครัวและเครือญาติ การรวมกลุ่มในระบบมาตุภูมิ การรวมกลุ่มในระบบอาวุโส การรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มแฟนคลับ การรวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างที่มีร่วมกัน และ การรวมกลุ่มชั่วคราว ด้วยเหตุที่วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลจากระบบขงจื้อและระบบชาตินิยม จึงทำให้การรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้นั้น แตกต่าง ไปจากการรวมกลุ่มของชนชาติอื่น ๆ ทั้งทางฝั่งของชาวตะวันตก หรือแม้กระทั่งวัฒนธรรมของชนชาติชาวเอเชียด้วยกัน ซึ่งนั่นก็คือว่าวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้ได้สร้างความเป็นเอกลักษณ์หรือความเป็น ‘เรา’ ให้กับชาวเกาหลีใต้ได้อย่างชัดเจน

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยผ่านการคัดเลือกปรับปรุงและยึดถือสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นลักษณะนิสัยของคนหรือกลุ่มคนในชาติ ลัทธิความเชื่อ ภาษาขนบธรรมเนียม อาหารการกิน ศิลปะต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ซาบซึ้งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ และถือเป็นรากฐานของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของการสร้างสรรค์ความมั่นคงของชาติ

ประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านอารยธรรม ประเพณี วัฒนธรรม ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตนไม่เหมือนชาติอื่น แม้ว่าเกาหลีจะเคยตกเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นถึง 35 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ไม่ดีสำหรับชาวเกาหลีเป็นอย่างมาก เนื่องจากถูกบังคับให้เปลี่ยนความเป็นเกาหลีทั้งหมด ไปเป็นญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นต้องการล้มล้างความเป็นชาติของเกาหลี เช่น เปลี่ยนชื่อเป็นชื่อแบบคนญี่ปุ่น ห้ามสอนประวัติศาสตร์และภาษาเกาหลี รวมถึงห้ามตีพิมพ์สื่อต่างๆเป็นภาษาเกาหลี ของมีค่าต่างๆถูกขนย้ายออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เอกสารทางประวัติศาสตร์เกือบทั้งหมดถูกทำลาย และยังมีช่วงเวลาที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีนและมองโกลเสีย ดังที่กล่าวมา จึงทำให้ประเทศเกาหลีจำเป็นต้องรับหรือถูกยึดเย็ดวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของตน ต่อมาประเทศเกาหลีหลุดพ้นจากการตกเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่น ทว่ายังเกิดสงครามขึ้นภายใน คือ สงครามเกาหลี จึงได้แบ่งประเทศออกเป็น 2 ฝั่ง ที่เส้นแบ่งเขตที่ 38 องศาเหนือ คือ เกาหลีเหนือ และ เกาหลีใต้ แต่อย่างไรก็ตาม ชาวเกาหลีใต้ยังคงรักษารูปแบบประเพณี วัฒนธรรมประจำชาติที่มีอยู่ตั้งแต่ดั้งเดิมของตน มาจนถึงปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลกว่าวัฒนธรรมต่างๆของชาวเกาหลีใต้นั้นเป็นอย่างไร สำหรับวัฒนธรรมสำคัญๆ เหล่านี้ของชาวเกาหลีใต้ที่ทั่วโลกรับรู้ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยชุดประจำชาติ (ชุดฮันบก) วัฒนธรรมการประกอบอาหารที่เปรียบเสมือนอาหารประจำชาติของตนเพื่อรับมือกับสภาพอากาศที่หนาวเย็น (กิมจิ) วัฒนธรรมการทำความเคารพ เป็นต้น และเมื่อได้เข้าไปสัมผัสกับชีวิตของคน

เกาหลี จะทำให้เห็นอีกวัฒนธรรมหนึ่งที่สำคัญอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็น คำว่า “เรา” ความเป็นหนึ่งเดียวของชาวเกาหลีใต้ได้อย่างชัดเจน คือ วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม

วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม มาจาก “แนวคิดกลุ่มนิยม” ตัวแสดงของคำว่า “เรา” ในประเทศเกาหลีใต้ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักรู้แนวคิดความเป็นกลุ่มเป็นก้อนที่ได้หยั่งรากลึกจนเป็นพื้นฐานของสังคมเกาหลี แนวคิดกลุ่มนิยม คือสังคมที่เห็นความสำคัญของกลุ่ม ครอบครัว เครือญาติ กลุ่มคนที่อยู่ในที่ทำงานเดียวกัน มาก่อนความสำคัญของตัวเอง ในสังคมของแนวคิดกลุ่มนิยมนั้นผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตน และคิดเสมอว่าตัวเอง คือ “เรา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (แพ แจวอน,ม.ป.ป)

สิ่งที่สังเกตได้จากกลุ่มที่สำคัญกลุ่มแรก คือ ครอบครัว หรือ เครือญาติ ซึ่งให้เห็นว่าความคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดลัทธิขงจื้อของจีนที่แผ่เข้ามาในประเทศเกาหลีตั้งแต่สมัยสามอาณาจักร (โกกูรยอ แพกเจ และ ซิลลา) และรุ่งเรืองที่สุดในสมัยราชวงศ์โชซอน ซึ่งได้มีการนำเอาคำสอนของขงจื้อมาเป็นอุดมการณ์ของรัฐอย่างเป็นทางการและได้นำเอาหลักคำสอนดังกล่าวมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งด้านจารีต ประเพณี พิธีกรรม รวมไปถึงวิธีการดำเนินชีวิต (พวงนิล คำปึงสู๋,2549) แนวคิดขงจื้อ มีอิทธิพลอย่างมากต่อประเทศเกาหลีใต้ ตั้งแต่เรื่องใกล้ตัว เช่น การแสดงความเคารพ ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ สีมงคลแห่งความสมดุลงานต่างๆที่มีความเชื่อพื้นฐานจากหยินหยาง ไปจนถึงเรื่องระดับชาติที่แสดงความเป็นเกาหลีใต้ บนลายธงชาติเกาหลีใต้ จนมีคำพูดที่ว่า “หากไม่รู้ขงจื้อแล้ว การที่จะเข้าใจคนเกาหลีและสังคมเกาหลีนั้น เป็นไปไม่ได้”

จากแนวคิดขงจื้อ หน่วยที่เป็นพื้นฐานของความเป็นกลุ่มแบบลัทธิขงจื้อ คือ ครอบครัว ความกตัญญู คือ ศีลธรรมของลูกกับพ่อที่มีใจความสำคัญที่สุด การเริ่มต้นความสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เริ่มต้นจากสายสัมพันธ์ของตนเองกับพ่อแม่ ความคิดเรื่องความกตัญญูได้สร้างลัทธิครอบครัว และส่งอิทธิพลอย่างมากต่อโครงสร้างความคิดคนเกาหลี และขยายสังคมการรวมกลุ่มต่อกันไปจากหน่วยย่อย ใกล้ตัวที่สุดคือครอบครัว ไปยังสังคมการรวมกลุ่มในโรงเรียน สถาบันการศึกษา ที่ทำงาน หน่วยงานราชการ ไปจนถึงกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดที่คนเกาหลีพูดกันว่า “우리 나라” ซึ่งก็คือ ประเทศของเรา (แพ แจวอน,ม.ป.ป)

ในปัจจุบันประเทศเกาหลี มีอัตราของผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆ และ ผู้ที่ไม่นับถือศาสนาใดๆเลย ในอัตราส่วนที่เท่ากัน 50 ต่อ 50 แต่กระนั้น แนวคิดและคำสอนของขงจื้อที่ยึดถือกันมา

แต่แรกเริ่ม ได้ฝังลึกลงในจิตใจและหยั่งรากแข็งแรงอยู่ในรากฐานชีวิตของคนเกาหลีมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม ที่ให้ความสำคัญของกลุ่มมาก่อนความสำคัญของตัวเองเสมอๆ นี้ ก็เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนและจิตวิญญาณของคนเกาหลีเช่นกัน

แนวคิดอีกประการหนึ่งที่สำคัญซึ่งเป็นรากฐานของการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีได้ที่ นอกเหนือไปจากแนวคิดปรัชญาขงจื้อแล้วก็คือ ชาตินิยม ตั้งแต่ในอดีตเกาหลีผ่านช่วงเวลาอันเลวร้ายมากมาย ถูกรุกราน กดขี่ ข่มเหง ประเทศชาติเสียหาย จิตใจประชาชนบอบช้ำ ต้องการการฟื้นฟูในทุกๆ ด้านเพื่อให้ก้าวทันประเทศอื่นและเพื่อให้ตนแข็งแกร่งจะได้ไม่ตกเป็นอาณานิคมของใครอื่นอีก แนวคิดชาตินิยมจึงถูกหยิบยกมาใช้ให้ชาวเกาหลีตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติมาก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งนั่นก็เป็นผลดีอันทำให้ประเทศเกาหลีได้พัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจที่ตอนนี้เองก็ยังคงอยู่ในระดับผู้นำของภูมิภาค ซึ่งเห็นได้จากการรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่ทำการผูกขาดการค้าและการลงทุนเกือบทั้งหมดในเกาหลีได้เอาไว้ นั่นก็คือ กลุ่มแชโบล กิจการยักษ์ใหญ่ที่ควบคุมโดยครอบครัว โดยที่แชโบลเหล่านี้มีรายได้ต่อปีเท่ากับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของเกาหลีใต้ทีเดียว (ASTVผู้จัดการออนไลน์ ,2555) รวมไปถึงความเป็นชาตินิยมในการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มแฟนคลับ เพื่อสนับสนุนศิลปินนักร้อง นักแสดงของประเทศตนจนทำให้กระแสเกาหลีโด่งดังไปทั่วโลก ณ ขณะนี้ และยังมีการรวมกลุ่มในรูปแบบของคนที่เรียนในโรงเรียนเดียวกัน สถาบันการศึกษาเดียวกัน ที่ทำงานเดียวกัน หน่วยงานราชการเดียวกัน ไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างร่วมกัน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษา จึงต้องการศึกษาถึงวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงวิถีคิด ความหมาย และจุดประสงค์ของการรวมกลุ่ม และทำให้เข้าใจถึงความคิดของชาวเกาหลีใต้ ระเบียบ แบบแผนการปฏิบัติตน รวมไปถึงการใช้ชีวิตในสังคมของชาวเกาหลีใต้ด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงวิถีคิด ความหมาย และจุดประสงค์ของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

2. เพื่อศึกษาถึงปรัชญาขงจื้อและแนวคิดชาตินิยมที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

3.วิธีดำเนินการศึกษา

1. ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้
2. ศึกษาวิเคราะห์ถึงวิธีคิด ความหมาย และจุดประสงค์ของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้
3. ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาขงจื้อและแนวคิดชาตินิยม
4. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปรัชญาขงจื้อ แนวคิดชาตินิยม และอิทธิพลจากปรัชญาขงจื้อแนวคิดชาตินิยมที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้
5. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง
6. สรุปผลที่ได้จากการศึกษา และนำเสนอในรูปแบบบทความวิจัย

โดยการศึกษาทั้งหมดจะหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติภูมิ ซึ่งก็คือ หนังสือ บทความวารสาร แบบเรียน และบทความต่างๆจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเทศวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม

4.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีคิด ความหมาย และจุดประสงค์ของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้
2. ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อและแนวคิดชาตินิยมที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้
3. ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต และระบบ ระเบียบของสังคมในชีวิตประจำวันของชาวเกาหลีใต้

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเพื่อทำบทความวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับประเทศเกาหลี

หน้าต่างสู่โลกกว้าง (2549) เขียนหนังสือเรื่อง "หน้าต่างสู่โลกกว้าง : เกาหลี" มีเนื้อความว่า เกาหลีมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับจีนมายาวนาน และเกาหลีเองก็ได้รับเอาแนวคิดจากปรัชญาขงจื้อเข้ามายึดถือปฏิบัติด้วย มีการบันทึกแสดงถึงอิทธิพลของขงจื้อในระยะแรกในสมัยสามอาณาจักร คือ โกกูรยอ แพกเจ และซิลลา ลัทธิขงจื้อ มีความเจริญสูงสุดในสมัยราชวงศ์โชซอน มีการนำเอาหลักของขงจื้อมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งด้านจารีต ประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม รวมไปถึงวิธีการดำเนินชีวิตอีกด้วย ในสมัยนี้ เกาหลีปฏิบัติตามขงจื้ออย่างเคร่งครัดมาก จนจักรพรรดิจีนได้ขนานนามให้กับเกาหลีว่า "เจ้าจอมพิธีการแห่งตะวันออก"

ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้ (ม.ป.ป) เขียนบทความอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง "ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้" มีเนื้อความว่า ยุคราชวงศ์โชซอนนายพลอิชองกยสถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์แทโจแห่งราชวงศ์โชซอน ในสมัยนี้ส่งเสริมลัทธิขงจื้อให้เป็นลัทธิประจำชาติและเริ่มลดอิทธิพลของพุทธศาสนา สมัยกษัตริย์เซจงมหาราช ทรงประดิษฐ์อักษรฮันกึลขึ้นใช้แทนอักษรจีน....เกาหลีมีความขัดแย้งกับชาติตะวันตกโดยเฉพาะเรื่องคริสต์ศาสนาและความแตกแยกในหมู่ขุนนางทำให้ราชวงศ์นี้เสื่อมลง จนถูกญี่ปุ่นยึดครองและล้มล้างระบอบกษัตริย์ไปในที่สุด ในยุคอาณานิคมของญี่ปุ่นและสงครามโลก เมื่อ พ.ศ.2453 ญี่ปุ่นได้ผนวกเกาหลีเป็นดินแดนของตนตามสนธิสัญญาการรวมญี่ปุ่น-เกาหลี ซึ่งสนธิสัญญานี้เป็นที่ยอมรับของญี่ปุ่นฝ่ายเดียว แต่ไม่เป็นที่ยอมรับในเกาหลี เพราะถือว่าไม่มีการลงนามของกษัตริย์เกาหลี เกาหลีถูกญี่ปุ่นปกครองจนกระทั่งญี่ปุ่นเป็นฝ่ายแพ้สงครามเมื่อ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2488 ในระหว่างการปกครองของญี่ปุ่น มีการสร้างระบบคมนาคมแบบตะวันตก แต่ส่วนใหญ่เพื่อประโยชน์ทางการค้าของญี่ปุ่นมากกว่าประโยชน์ของชาว

เกาหลี ญี่ปุ่น ล้มล้างราชวงศ์โชซอน ทำลายพระราชวัง ปรับปรุงระบบภาษี ให้ส่งข้าวจากเกาหลี ไปญี่ปุ่น ทำให้เกิดความอดอยากในเกาหลี มีการใช้แรงงานทาสในการสร้างถนนและทำเหมืองแร่ หลังการสวรรคตของกษัตริย์โกจง (Gojong) เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2461 ด้วยยาพิษ ทำให้เกิดการเรียกร้องเอกราชทั่วประเทศ เมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2461 ผลจากการลุกฮือขึ้นเรียกร้องเอกราชทำให้ชาวเกาหลีราว 7,000 คนถูกฆ่าโดยทหารและตำรวจญี่ปุ่น ชาวคริสต์เกาหลีจำนวนมากถูกฆ่าหรือเผาในโบสถ์ระหว่างการเรียกร้องเอกราชมีการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลของเกาหลีที่เซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน หลังการเคลื่อนไหว 1 มีนาคม เพื่อดำเนินการยึดครองของญี่ปุ่น การลุกฮือขึ้นต่อต้านญี่ปุ่นยังมีอยู่ต่อไป เช่น การลุกฮือของนักศึกษาทั่วประเทศเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2472 จนนำไปสู่การประกาศกฏอัยการศึกเมื่อ พ.ศ. 2474 หลังจากเกิดสงครามจีน-ญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2480 ญี่ปุ่นพยายามลบล้างความเป็นชาติของเกาหลี การสอนประวัติศาสตร์และภาษาเกาหลีในโรงเรียน ถูกห้าม การแสดงออกทางวัฒนธรรมที่เป็นเกาหลีถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ชาวเกาหลีถูกบังคับให้มีชื่อเป็นภาษาญี่ปุ่น สิ่งของมีค่าถูกนำออกจากเกาหลีไปยังญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ถูกห้ามตีพิมพ์ด้วย ภาษาเกาหลี หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จำนวนมากถูกเผาทำลาย ชาวเกาหลีจำนวนมากอพยพ ออกจากเกาหลีไปสู่แมนจูเรียและรัสเซีย ชาวเกาหลีในแมนจูเรียจัดตั้งขบวนการกู้เอกราชชื่อ “ดุงนิปกุน” (Dungnipgun) ขบวนการนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจีน ทำสงครามกองโจรกับกองทัพ ญี่ปุ่น กองทัพเหล่านี้ได้รวมตัวกันเป็นกองทัพปลดปล่อยเกาหลี เมื่อราว พ.ศ. 2483 เคลื่อนไหวใน จีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวเกาหลีกว่าหมื่นคนเข้าร่วมในกองทัพปลดปล่อยประชาชน และกองทัพปฏิวัติแห่งชาติ

ศาสนาและความเชื่อ (ม.ป.ป) เขียนบทความอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง "ศาสนาและความเชื่อ" มีเนื้อความว่า ลัทธิขงจื้อ ยุคสมัยโชซอน (1392-1910) ได้ถือลัทธิขงจื้อเป็นมโนคติในการปกครองประชาชน ไม่นานหลังการก่อตั้งราชวงศ์รัฐได้ก่อตั้งซึงเกียนควาน (Sung Kyun Kwan) หรือสถาบันขงจื้อแห่งชาติและสถาบันในบวรวิหาร ฮยวงเกียว (hyanggyo) ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด อารามขงจื้อ การให้การศึกษาตามแบบขงจื้อเกี่ยวกับจริยธรรมในครอบครัวและสังคมและมุ่งหวัง ให้มีการเคารพต่อบรรพบุรุษ ลัทธิขงจื้อเบ่งบานมากขึ้นในช่วงกลางของสมัยโชซอนเมื่อโรงเรียน เอกชนเรียกว่าโซวอน (seowon) ได้จัดตั้งขึ้นทั่วประเทศเพื่อสอนจริยธรรมแบบขงจื้อสำหรับชน รุนหลัง โรงเรียนแห่งแรกคือแบกุนดองโซวอน (Baegundong Seowon) ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นในปี 1542

ยุคโซซอนอาจถูกบรรยายได้ว่าเป็นสมัยที่รุ่งเรืองที่สุดของลัทธิขงจื้อปรัชญาซึ่งได้แผ่เข้ามาเข้าไปในสามัญสำนักของชาวเกาหลี ในบรรดารูปแบบต่างๆของมรดกในลัทธิขงจื้อที่สามารถพบได้ในวันนี้คือพิธีการต่างๆเช่นซองเมียว เจเร (Jongmyo Jerye) พิธีบูชาบรรพบุรุษแห่งชาติกระทำที่อารามหลวงของเมียว (จันทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลกโดยองค์การยูเนสโกในปี 1995) และซอกจอน แทเจ (Seokjeon Daeje) พิธีตามแบบขงจื้อที่สถาบันขงจื้อซึ่งเกี่ยวความ และชาวเกาหลีคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จำนวนมากยังได้ไปเคารพบรรพบุรุษที่ล่วงลับในสุสานทุกปีที่ชุมชนเทศกาลการเก็บเกี่ยวเพื่อสักการะบูชาบรรพบุรุษด้วยการเซ่นไหว้ด้วยอาหารและเครื่องดื่ม

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ (ม.ป.ป) เขียนหนังสือเรื่อง “ที่นี่...เกาหลีใต้” มีเนื้อความว่า ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ให้อิสระและเสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนาอย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงมีศาสนาต่างๆหลายศาสนา หลายลัทธิ และ ประชาชนบางกลุ่มที่ไม่นับถือศาสนาใดๆก็มี รัฐบาลมิได้ประกาศว่าศาสนาใดเป็นศาสนาประจำชาติ สำหรับศาสนาต่างๆ สำหรับ ลัทธิขงจื้อนั้น เผยแผ่มาถึงเกาหลีในระยะเวลาใกล้เคียงกับการเข้ามาของพุทธศาสนา และได้เข้ามามีอิทธิพลในสังคมและผู้บริหารประเทศโดยเฉพาะในสมัยโซซอน สมัยนี้ได้บีบบังคับผู้ที่นับถือพุทธศาสนาทำให้ลัทธิขงจื้อเจริญมากขึ้นและมีฐานะเป็นศาสนาสำคัญของประเทศ

2. เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาขงจื้อ

โทยากร (ม.ป.ป) เขียนหนังสือเรื่อง “ลัทธิ และ ภาษิต คำสอนของขงจื้อ” มีเนื้อความว่า ขงจื้อว่า ถ้าพ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ จะทำการสิ่งใดๆ ก็ให้ปรึกษาพ่อแม่ก่อน ถ้าตายแล้ว ก็ให้ระลึกถึงคำที่พ่อแม่สั่งสอนจึงได้ชื่อว่ากตัญญู การรู้จักบุญคุณต่อสัตว์หรือคน ไม่ว่าชาติใดถือว่าเป็นบุคคลที่ประเสริฐ เมื่อรู้จักบุญคุณแล้วว่ามีพระคุณกับเราอย่างไร ทั้งในส่วนตัวหรือครอบครัว ก็ต้องรู้จักการตอบแทนบุญคุณนั้นๆ จึงเรียกว่ามีกตเวทิต่าง ขงจื้อได้เน้นหนักในเรื่องความกตัญญูนี้มาก เช่นคำว่า เป็นคนให้รู้จักเจียมตัว ถ้าเห็นพ่อแม่แก่ ก็อย่าไปไกล ถ้าทำได้ดังนี้ คนทั้งปวงก็จะนับถือ

มหาวิทยาลัยมหิดล (ม.ป.ป) เขียนบทความอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง "ศาสนาขงจื้อ" มีเนื้อความว่า

คำสอนของขงจื๊อแบ่งเป็น ๕ ข้อ ดังนี้

๑. ความเมตตากรุณา มนุษยธรรม (jen)

๒. ความยุติธรรม

๓. พิธีตามจารีตประเพณี (li แปลว่า ความเหมาะสม) หมายถึง ก. มารยาทที่ดี สมบัติผู้ดี การวางตนถูกกาลเทศะ ข. การเช่นสรงบูชา ค. การประกอบพิธีกรรมต่างๆ

๔. สติปัญญา

๕. ความกตัญญูต่อบิดามารดา

ระบบความคิดแบบครอบครัวหรือความสัมพันธ์ ๕ แบบ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกลุ่มต่างๆในสังคมมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัย สถานะทางสังคมและความเกี่ยวข้องกันญาติ

ขงจื๊อแบ่งความสัมพันธ์ในสังคมออกเป็น ๕ แบบ ได้แก่

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาต่อบุตร (ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมารดาต่อบุตรด้วย)

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ต่อน้อง

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสามีต่อภรรยา

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาวุโสต่อผู้อ่อนวัย

๕. ความสัมพันธ์ระหว่าง กษัตริย์ต่อราษฎร

ขงจื๊อคิดว่า ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะครอบครัวเป็นรากฐานของสังคม ขงจื๊อกำหนดว่า ภายในครอบครัวจะต้องมีระบบพันธะ คือ ต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อกันและกัน บิดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร ให้การศึกษาแก่บุตร อบรมศีลธรรมจรรยา และจัดหาคู่ครองให้ ส่วนบุตรมีหน้าที่เคารพเชื่อฟังบิดา และให้การดูแลเมื่อบิดาเข้าสู่วัยชรา

ในทำนองเดียวกัน ความสัมพันธ์อีก ๕ แบบข้างต้นก็มีระบบพันธะเป็นรากฐาน และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาต่อบุตรเป็นแม่แบบ เช่น ผู้อาวุโสมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อ่อนวัยตามอัธยาศัย อาจจะช่วยโดยให้คำแนะนำ ให้ทรัพย์สิน หรือให้การปกป้อง ผู้อ่อนวัยมีหน้าที่ให้ความนับ

ถือและ เชื่อฟังยอมรับความหวังดี ขงจื้อเชื่อว่า สังคมจะเรียบร้อยกลมเกลียวได้ก็ต่อเมื่อชีวิต
ครอบครัวเป็นสุข

ในเรื่องความกตัญญูทศกัณฐ์ ขงจื้อย้ำว่า บุตรต้องเคารพนับถือบิดามารดาด้วยใจจริง มิใช่
เพียงแต่หาอาหารมาให้บิดามารดาเท่านั้น เพราะสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข เราก็ให้อาหารมัน ถ้าหากว่า
ไม่มีความเคารพนับถือบิดามารดาเสียแล้ว บิดามารดาก็เป็นเสมือนสัตว์เลี้ยงในใจของเรา บุตรอาจ
แนะนำหรือทัดทานบิดามารดาอย่างสุภาพอ่อนโยนได้ หากบิดามารดาไม่คล้อยตามคำแนะนำ ก็
ยังต้องแสดงกิริยานอบน้อมไว้ และไม่ล้มเลิกความตั้งใจที่จะทัดทานเพื่อผลดีต่อตัวท่าน ถึงแม้จะ
ถูกตำหนิแรงๆหรือถูกเขี่ยขี้ก็ไม่ต้องอหิวท้อทรมานใดๆทั้งสิ้น

การแสดงความรักและความเคารพต่อบิดามารดาเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ และแสดงความเศร้า
โศกเสียใจเมื่อท่านจากไปแล้ว เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของมนุษย์ ดังนั้น การบูชาบรรพบุรุษจึงเป็น
พิธีกรรมที่ขงจื้อถือว่าเป็นรากฐานแห่งจริยธรรม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชาตินิยม

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ (2546) เขียนบทความในวารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากรเรื่อง "ชาตินิยม" มีเนื้อความว่า ชาติเป็นรูปแบบหน่วยจัดการปกครองสมัยใหม่ที่
เพิ่งเกิดขึ้นนับจากศตวรรษที่ 18 โดยมีพื้นฐานความคิดที่ถือว่าองค์อธิปัตย์ของรัฐก็คือประชาชน
(พลเมือง) และเจตจำนงทั่วไปของประชาชน(พลเมือง) คือผลประโยชน์ของชาติ ชาตินิยม
(Nationalism) ได้ปรากฏตนขึ้นในฐานะอุดมการณ์ทางการเมือง โดยผู้ปกครองรัฐนำมาใช้ในรัฐ
ชาติเพื่อปลุกเร้าอารมณ์ร่วมหมู่ของพลเมืองในรัฐตนให้อุทิศตนเพื่อรัฐ และใช้เป็นกาวประสาน
ความแตกต่างจากการที่ประชากรพื้นถิ่นต่างๆ ที่ถูกรวมมาเป็นพลเมืองอยู่ใต้ร่มธงแห่งรัฐเดียวกัน
ทั้งที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านของเชื้อชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมา ชาติ
และความคิดแบบชาตินิยมจึงได้กลายเป็นสิ่งที่ส่งเสริมกันและกันในการดำรงสถานะในยุคใหม่
และมักอาศัยการสร้างและผลิตมาथाภาพเรื่องความเป็นเนื้อเดียวกันทางวัฒนธรรมซึ่งอิงการมีชาติ
พันธุ์เดียวกัน หรือวัฒนธรรมเดียวกัน หรือประวัติความเป็นมาร่วมกัน มาปลุกฝังความเชื่อเพื่อให้
พลเมืองมีความจงรักภักดีต่อรัฐชาติตน ในการต่อสู้เพื่อเอกราช เพื่อปลดปล่อยตนเองจากการเป็น
อาณานิคม ชนพื้นเมืองในท้องถิ่นต่างๆ มักสร้างกระแสชาตินิยมเพื่อสร้างแนวร่วมในการต่อสู้กับ

เจ้าอาณานิคม การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นพวกเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมที่ต้องช่วยกันปกป้อง ถือเป็นกระแสทางจิตวิทยาสังคมพื้นฐานที่ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวเป็นไปได้ราบรื่นขึ้น รัฐบาลที่เกิดขึ้นใหม่มักเป็นผลผลิตจากการเคลื่อนไหวที่อิงอาศัยกระแสความคิดแบบชาตินิยมเป็นเครื่องมือช่วยในการสร้างสำนึกความเป็นชาติเดียวกัน แต่ในอีกแง่หนึ่ง การแสวงหาความคิดแบบชาตินิยมนั้นก็เป็กระแสความคิดที่ค่อนข้างอันตราย การอ้างว่าเป็นกลุ่มพวกเดียวกัน จึงต้องคิดต้องเชื่อต้องทำอะไรไปในทิศทางเดียวกัน ปกป้องสิ่งเดียวกัน ในแง่นี้ ชาตินิยมจึงเป็นกระแสความรู้สึกร่วมกันที่ถูกระตุ้นขึ้นในแบบเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้คน เพื่อมุ่งไปสู่ทิศทางหนึ่งใดตามที่ผู้ป็นกระแสต้องการ และมักไม่ต้องการการพิจารณาเชิงเหตุผลอย่างจริงจัง เพราะอาจไปสลายมาษาภาพในเรื่องความเป็นเนื้อเดียวกันของประชากรลง

มงคลเลิศ ด้านธานินทร์ (2551) เขียนหนังสือเรื่อง “หลักคิดชาตินิยมและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสังคมทันสมัย” มีเนื้อความว่า เกาหลีได้ใช้วัฒนธรรมเกาหลีและชาตินิยมเกาหลีพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ผสานเข้ากับรัฐบาลให้ความสนับสนุนประชาชนผลิตสื่อ และวิทยุโทรทัศน์หลายสถานีเป็นของประชาชน จนสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับชาติอื่นได้ และสร้างความเจริญทางความคิดทางสังคมได้อย่างน่าทึ่ง สิงคโปร์ใช้วัฒนธรรมจีนและรวบรวมเชื้อสายจีนตั้งเป็นประเทศแยกออกมาจากมาเลเซีย และพัฒนาได้สำเร็จ ญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นประเทศพัฒนาแล้วทางเศรษฐกิจสังคม เพราะการอาศัยชาตินิยม และวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ฯลฯ เหตุนี้ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาใหม่ขึ้นมาอย่างโดดเด่น หากศึกษาลึกลงไปอีกแล้ว จะมีลัทธิชาตินิยม มีรากเหง้าหรือประยุกต์วัฒนธรรมชาติให้เข้ากับโลกทันสมัย การบริหารจัดการธุรกิจที่แตกต่างจากประเทศอื่น โดยอาศัยภูมิปัญญา และความต่างวัฒนธรรมเป็นจุดขาย และเป็นพลังอำนาจในการพัฒนาสังคม

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

วิษณุ โขลิตกุล (2554) เขียนบทความอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง "โมเดลเกาหลีใต้" มีเนื้อความว่า ในคริสต์ทศวรรษที่ 1960 ประธานาธิบดีปาร์ค จุง ฮีของเกาหลีใต้ ตัดสินใจฟื้นฟูประเทศหลังสงครามด้วยการขับเคลื่อนกลไกพัฒนาประเทศสู่อุตสาหกรรมโดยอาศัยแบบจำลองของญี่ปุ่นที่

การสร้างไชบัตลี นั่นคือ สร้างกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่รัฐบาลร่วมสนับสนุนอยู่เบื้องหลังสุดตัว เรียกว่า แชโบล (Chaebol) ขึ้นมา แชโบล หมายถึง กลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ทำการผูกขาดการค้าและการลงทุนเกือบทั้งหมดในเกาหลีใต้ มีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะจักรกลสำคัญที่เกื้อหนุนให้ก้าวสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่แห่งเอเชีย โดยมีอำนาจเผด็จการร่วมสมคบคิดปราบปรามการต่อสู้ของแรงงานที่ถูกขูดรีด และทุนรายย่อยที่ถูกกลืนเรื้อรังอย่างรุนแรง เป็นเสาหลักในการก่อร่างสร้างเกาหลีใต้ขึ้นมาเป็นหนึ่งในเสือเศรษฐกิจ 4 ตัวของเอเชียแบบฮ่องกง ไต้หวัน และสิงคโปร์ โมเดลเริ่มต้นของกรอบคิดชาตินิยมทางเศรษฐกิจที่มีแชโบลเป็นแกนกลาง ดำเนินมาควบคู่กับเผด็จการทหาร ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาที่รัฐเป็นศูนย์กลาง ทำการอุดหนุนกลุ่มธุรกิจผูกขาดน้อยราย ท่ามกลางความเหลื่อมล้ำทางสังคมมหาศาล เกาหลีใต้ทำการปรับเปลี่ยนโมเดลระยะที่สองในยุคของชุน ดู วาน ด้วยการเปิดเสรีการปฏิรูปของระบบการเงิน และผ่อนคลายเสรีภาพของแรงงาน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่นับวันจะพึ่งพาการส่งออกมากขึ้น

แพ แจวอน (ม.ป.ป) เขียนบทเรียนประกอบรายวิชาบทความคัดสรรวัฒนธรรมเกาหลี 3 “ชาวเกาหลีมีพฤติกรรมอย่างไร” มีเนื้อความว่า คำว่า พวกเรา ในภาษาเกาหลีมีความหมายอื่นอีก นั่นคือ รั้ว เช่น บ้าน รั้ว แบ่งเขตแดนออกเป็น ภายในและภายนอก ภายในนั้นเน้นให้แรงสามัคคีนั้นแข็งแรง ขณะเดียวกันก็กีดกันโลกภายนอกรั้ว อีกทั้งยังทำให้แรงสามัคคีเข้มแข็งขึ้นมากเท่าไรก็จะสามารถกีดกันโลกภายนอกได้มากขึ้นเท่านั้น คำว่า “เรา” ในประเทศเกาหลีใต้ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักรู้แนวคิดความเป็นกลุ่มเป็นก้อนที่ได้หยั่งรากลึกจนเป็นพื้นฐานของสังคมเกาหลี แนวคิดกลุ่มนิยม คือสังคมที่เห็นความสำคัญของกลุ่ม ครอบครัว เครือญาติ กลุ่มคนที่อยู่ในที่ทำงานเดียวกัน มาก่อนความสำคัญของตัวเอง ในสังคมของแนวคิดกลุ่มนิยมนั้นผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว และคิดเสมอว่าตัวเอง คือ “เรา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รั้วที่หมายถึง เรา(ความเป็นกลุ่ม) ในเกาหลีนั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ใช้บรรทัดฐานใดมาแบ่งแยก พวกเรา และ คนอื่น ออกจากกัน สังคมซับซ้อนมากขึ้นและโครงสร้างของสังคมเกาหลีนั้นเปลี่ยนไปแล้ว จึงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่เรียกว่า พวกเรา ขึ้นมาหลายกลุ่ม แต่รั้วที่มีบรรทัดฐานในเรื่องของ ความผูกพันทางสายเลือด คนที่มาจากพื้นเพเดียวกัน คนที่จบการศึกษาจากที่เดียวกันนั้น ก็ได้ถูกสร้างขึ้นมามีเช่นกัน โดยปกติอาจกล่าวได้ว่า คำว่า “เรา” นั้นกลายเป็นรูปแบบที่เกิดจากความสัมพันธ์ในเชิงความรู้สึก ของคนที่มีบ้านเกิดเดียวกัน เรียนที่เดียวกันเหล่านั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

1.1 ความหมาย

วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม ถือเป็นการทำงานเพื่อกลุ่มของเรา ในที่นี้คือเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่คิดถึงผลประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรของตนมาเป็นอันดับแรก มองเห็นความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรสำคัญมากกว่าความสำเร็จของแต่ละบุคคลหรือแม้แต่กระทั่งความสำเร็จของตนเอง เนื่องจากถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าในวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม จะช่วยกันทำให้กลุ่มแข็งแกร่งมั่นคง ให้ความซื่อสัตย์และคอยปกป้องผู้ที่อยู่ในกลุ่มหรือองค์กรเดียวกัน เน้นให้ความสำคัญต่อทรัพย์สินส่วนรวมมากกว่าทรัพย์สินส่วนบุคคล อีกทั้งยอมรับและเชื่อมั่นในการตัดสินใจของกลุ่ม ดังนั้นการทำให้กลุ่มหรือองค์กรของตนมีคุณค่าเจริญก้าวหน้าขึ้นสำคัญกว่าสิ่งใด ร่วมด้วยช่วยกันดีกว่าแข่งขันกันเอง และสามารถประสบความสำเร็จไปด้วยกันทั้งหมดได้ อีกทั้งวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้ยังถือเป็นการบำรุงรักษาความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของบุคคลในกลุ่มหรือองค์กรเดียวกันอีกด้วย ซึ่งวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้มีส่วนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการได้รับอิทธิพลในระบบขงจื้อและระบบชาตินิยมร่วมด้วย

1.2 จุดประสงค์ในการรวมกลุ่ม

จุดประสงค์ของการรวมกลุ่มในวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนั้น คือสร้างคุณค่าและความเป็นเราเฉพาะกลุ่ม เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรแข็งแกร่งมั่นคง อีกทั้งยังร่วมกันพัฒนาให้กลุ่มหรือองค์กรของตนก้าวหน้าประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

1.3 วิธีคิดของการรวมกลุ่ม

คิดเสมอว่าผลประโยชน์ของ“เรา” ซึ่งก็คือกลุ่มหรือองค์กรจะต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตนเสมอ ๆ ต้องมอบความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ และเชื่อมั่นต่อกัน ช่วยกันปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม คิดถึงความสำคัญของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มแรก ซึ่งในหน่วยย่อยที่สุดก็คือใน

ระดับครอบครัว องค์กร ไปจนถึงระดับชาติ ถือเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในทางหนึ่ง เพื่อพัฒนา ให้กลุ่มของตนเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ

1.4 ประเภทของการรวมกลุ่ม

1.4.1 การรวมกลุ่มในระบบครอบครัวและเครือญาติ คือ การรวมกลุ่มกันภายใน ครอบครัว วงศ์ตระกูลเดียวกัน เพื่อสืบสานความสัมพันธ์ภายในให้แน่นแฟ้น ช่วยเหลือเกื้อกูล จับมือกันไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์ ทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง เหมาะสม กตัญญูต่อบรรพบุรุษ รวมไปถึงช่วยกันปกป้องผลประโยชน์ของวงศ์ตระกูลให้ดำรงอยู่ต่อไปและทำให่วงศ์ตระกูลเจริญรุ่งเรืองไปด้วยกัน เช่น ครอบครัวหนึ่ง ๆ จะมารวมตัวกันจัดพิธีเช่นไหว้บรรพบุรุษในวันขึ้นปีใหม่ของเกาหลี เป็นต้น

1.4.2 การรวมกลุ่มในระบบมาตุภูมิ คือ การรวมกลุ่มของกลุ่มที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นเดียวกันภายในประเทศ กล่าวคือ จะมีการแบ่งการรวมกลุ่มนี้ตามการแบ่งเขตการปกครองภายในประเทศทั้ง 6 เขต และแบ่งตามจังหวัดทั้ง 9 ของเกาหลีใต้ โดยอาจเรียกชื่อกลุ่มตามชื่อท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งระบุว่าเป็นคนท้องถิ่นใด เช่น คนที่อยู่จังหวัดคังนัม คือ คนคังนัม เป็นต้น โดยการรวมกลุ่มตามท้องถิ่นที่อยู่อาศัยเดียวกันแบบนี้ ถือเป็นการเกื้อกูลกันเป็นนัยอย่างหนึ่ง เช่น เมื่อได้รู้ว่าเป็นคนแถบเดียวกัน กลุ่มเดียวกัน ก็จะได้รับหรือจะส่งมอบความรู้สึกที่พิเศษ รวมไปถึงความช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ ให้แก่กันมากกว่าที่จะได้รับหรือส่งมอบให้แก่คนอื่นที่อยู่นอกกลุ่ม เนื่องด้วยเพราะเราเป็นคนบ้านเดียวกัน

1.4.3 การรวมกลุ่มในระบบอาวุโส คือ การรวมกลุ่มของบุคคลที่ทำงาน ศึกษา หรือปฏิบัติการ ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นประจำเหมือนกัน เกิดระบบการเคารพ ช่วยเหลือ ดูแลกันภายในกลุ่ม การปฏิบัติตัว อย่างเหมาะสม ตามลำดับรุ่นพี่-รุ่นน้องตามสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงฉลองหรือเลี้ยงรุ่นในกลุ่มของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเดียวกัน หรือ การไปปาร์ตี้หลังเลิกงานของกลุ่มพนักงานที่อยู่แผนกเดียวกัน ถ้ามองโดยผิวเผินอาจไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มนี้ แต่การรวมกลุ่มแบบนี้ได้ซ่อนนัยยะของระบบอาวุโสอยู่ภายใน คือ เมื่อรุ่นพี่ หรือหัวหน้าชวนไปดื่ม หรือ ทานอาหารหลังเลิกงาน พนักงานทุกคนในที่นั้นก็ควรจะตกลงไปด้วย เพื่อแสดงถึงความเคารพและความจริงใจต่อกัน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งที่ชาวเกาหลีได้ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งก็คือ วัฒนธรรมการดื่มเหล้า

1.4.4 การรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจ คือ การรวมกลุ่มของบริษัทขนาดใหญ่ของเกาหลีใต้ (กลุ่มเซโบล) เพื่อดำเนินการทางธุรกิจให้เจริญก้าวหน้า ช่วยดึงเศรษฐกิจของประเทศให้มีเงินหมุนเวียนอย่างไม่ขาดสาย กระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอยู่ตลอดเวลา เมื่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดี เงิน หรือ เศรษฐกิจย่อยต่างๆก็จะดีตามไปด้วย

1.4.5 การรวมกลุ่มแฟนคลับ คือ การรวมกลุ่มของคนกลุ่มหนึ่ง ๆ ซึ่งต้องการสนับสนุนศิลปิน-นักแสดงของประเทศตนเองให้มีชื่อเสียง นอกจากจะช่วยเหลือกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ และ ระบบอุตสาหกรรมบันเทิงภายในประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้คนในชาติรักชาติและเพื่อนมนุษย์ หรือ คนที่ถือว่าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (คนชาติเดียวกัน) ได้อย่างดีอีกด้วย

1.4.6 การรวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างที่มีร่วมกัน คือ การรวมกลุ่มของกลุ่มคนที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางอย่างร่วมกันและต้องการทำให้สำเร็จ จึงมาร่วมมือสร้างความสามัคคี หาหนทางในการดำเนินการให้เป้าหมายนั้นลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยอาศัยจิตใจที่เหมือนกัน การเห็นอกเห็นใจ เข้าอกเข้าใจกันมาเป็นแรงผลักดันและแรงจูงใจในการช่วยกันทำเป้าหมายให้สำเร็จ เช่น การรวมกลุ่มแรงงานเพื่อยื่นข้อเสนอ เรียกร้องขอขึ้นเงินเดือน หรือ ต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ กับเจ้าของธุรกิจนั้น ๆ

1.4.7 การรวมกลุ่มชั่วคราว คือ การรวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์บางอย่างที่มีร่วมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ที่ได้มาพบเจอคนกลุ่มเดียวกันที่มีจุดประสงค์ร่วมกันโดยบังเอิญ หรือ รวมกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่จะมีขึ้นแบบชั่วคราวเท่านั้น เช่น การรวมกลุ่มผู้ปกครองที่โบสถ์แห่งหนึ่ง เพื่อร่วมกันสวดมนต์ขอพรให้เด็กๆที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ณ เวลานั้น ดังที่จะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อลองเปรียบเทียบกับประเทศในแถบเอเชียด้วยกันอย่างประเทศไทย ก็ยังไม่พบกรณีดังกล่าว ซึ่งนั่นถือว่าเป็นการรวมกลุ่มที่ชาวเกาหลีใต้มีขึ้นแบบเฉพาะเจาะจงอย่างที่ประเทศอื่นไม่เคยมีมาก่อน

2. แนวคิดหลักที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้

2.1 ลัทธิขงจื้อ

ลัทธิขงจื้อ (Confucianism) เป็นศาสนาหรือลัทธิ ที่มีขงจื้อ เป็นผู้วางรากฐานให้กับลัทธิขงจื้อที่มุ่งแก้ไขปัญหาการเมืองและสังคมของจีนในสมัยจลาจล โดยเน้นให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุขเรียบร้อย ทั้งนี้จะถือหลักการเรื่องมนุษยธรรมและจารีตประเพณี ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักแห่งสัมพันธภาพ 5 ประการ ได้แก่ เมตตาธรรม มโนธรรม จริยธรรม ศักยธรรม ปัญญาธรรม (สอดคล้องกับหลักศีล 5 ของพุทธศาสนา) โดยมีมนุษยนิยมเป็นแก่นของลัทธิขงจื้อ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถสอน พัฒนาและทำให้สมบูรณ์ได้ผ่านความพยายามส่วนตนและร่วมกับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกตนและการเกิดขึ้นเอง (self-creation) ลัทธิขงจื้อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและการธำรงรักษาจริยธรรม โดยมีหลักพื้นฐานที่สุด คือ เหริน (仁) ยี่ (義) และหลี่ (禮) เหรินเป็นข้อผูกมัดปรารถนียมและความมีมนุษยธรรมแก่ปัจเจกบุคคลอื่นภายในชุมชน ยี่เป็นการคำนึงความชอบธรรมและอุปนิสัยทางศีลธรรมในการทำดี และหลี่เป็นระบบจารีตและความเหมาะสมซึ่งตัดสินว่า บุคคลควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสมภายในชุมชน

ลัทธิขงจื้อ เรียกกันในอีกชื่อหนึ่งว่า แนวคิดหยู ซึ่งหมายถึงแนวคิดของปัญญาชนผู้ที่ศึกษาแนวคิดของขงจื้อและนักคิดคนอื่น ๆ ในกลุ่มนี้เรียกกันในสมัยโบราณว่า ปัญญาชนหยูหรือชาวหยู ปัจจุบันลัทธิขงจื้อแม้จะหมดบทบาทในด้านการเมือง แต่ในด้านวัฒนธรรม ลัทธิขงจื้อยังฝังลึกอยู่ในสังคมจีนนานนับเป็นศตวรรษจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจีน ลัทธิขงจื้อถูกเผยแพร่และเข้าไปมีอิทธิพลต่อแนวคิดและวัฒนธรรมของประเทศอื่นที่ชาวจีนเข้าไปตั้งรกรากจำนวนมาก เช่น สิงคโปร์ รวมทั้ง ประเทศที่จีนมีความเกี่ยวข้องกับในด้านต่าง ๆ อย่างเช่น ใต้หวัน เกาหลี ญี่ปุ่นและเวียดนาม อีกด้วย

คำสอนของขงจื้อ

แบ่งเป็น ๕ ข้อ ดังนี้

๑. ความเมตตากรุณา มนุษยธรรม (jen)

๒. ความยุติธรรม

๓. พิธีตามจารีตประเพณี (li แปลว่า ความเหมาะสม) หมายถึง ก. มารยาทที่ดี

สมบัติผู้ดีการวางตนถูกกาลเทศะ ข. การเช่นสรวงบูชา ค. การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

๔. สติปัญญา

๕. ความกตัญญูต่อบิดามารดา

ระบบความคิดแบบครอบครัวหรือความสัมพันธ์ ๕ แบบ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัย สถานะทางสังคมและความเกี่ยวดองฉันญาติ

ขงจัดแบ่งความสัมพันธ์ในสังคมออกเป็น ๕ แบบ ได้แก่

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาต่อบุตร (ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมารดาต่อบุตรด้วย)
๒. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ต่อน้อง
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสามีต่อภรรยา
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาวุโสต่อผู้อ่อนวัย
๕. ความสัมพันธ์ระหว่าง กษัตริย์ต่อราษฎร

ขงจัดคิดว่า ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะครอบครัวเป็นรากฐานสังคม ขงจึงกำหนดว่า ภายในครอบครัวจะต้องมีระบบพันธะ คือ ต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อกันและกัน บิดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร ให้การศึกษาแก่บุตร อบรมศีลธรรมจรรยา และจัดหาคู่ครองให้ ส่วนบุตรมีหน้าที่เคารพเชื่อฟังบิดา และให้การดูแลเมื่อบิดาเข้าสู่วัยชรา

ในทำนองเดียวกัน ความสัมพันธ์อีก ๔ แบบข้างต้นก็มีระบบพันธะเป็นรากฐาน และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาต่อบุตรเป็นแม่แบบ เช่น ผู้อาวุโสมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อ่อนวัยตามอัธยาศัย อาจจะช่วยเหลือโดยให้คำแนะนำ ให้ทรัพย์สิน หรือให้การปกป้อง ผู้อ่อนวัยมีหน้าที่ให้ความนับถือและ เชื่อฟังยอมรับความหวังดี ขงจึงเชื่อว่า สังคมจะเรียบร้อยกลมเกลียวได้ก็ต่อเมื่อชีวิตครอบครัวเป็นสุข

ในเรื่องความกตัญญูทวดเทวี ขงจื๊อย้ำว่า บุตรต้องเคารพนับถือบิดามารดาคด้วยใจจริง มิใช่เพียงแต่หาอาหารมาให้บิดามารดาเท่านั้น เพราะสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข เรายังให้อาหารมัน ถ้าหากว่าไม่มีความเคารพนับถือบิดามารดาเสียแล้ว บิดามารดาก็เป็นเสมือนสัตว์เลี้ยงในใจของเรา บุตรอาจแนะนำหรือทัดทานบิดามารดาอย่างสุภาพอ่อนโยนได้ หากบิดามารดาไม่คล้อยตาม

คำแนะนำ ก็ยังต้องแสดงกิริยานอบน้อมไว้ และไม่ลืมเลิกความตั้งใจที่จะทักทวนเพื่อผลดีต่อตัวท่าน ถึงแม้จะถูกตำหนิแรงๆหรือถูกเขี่ยนตี ก็ไม่ควรอุทธรณ์ฎีกาใด ๆ ทั้งสิ้น

การแสดงความรักและความเคารพต่อบิดามารดาเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ และแสดงความเศร้าโศกเสียใจเมื่อท่านจากไปแล้ว เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของมนุษย์ ดังนั้น การบูชาบรรพบุรุษจึงเป็นพิธีกรรมที่ขงจื้อถือว่าเป็นรากฐานแห่งจริยธรรม

การรับเอาอิทธิพลขงจื้อเข้าสู่เกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลขงจื้อเป็นครั้งแรกในสมัยโคกูรยอ มีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักราชเลขาธิการ หน่วยงานเทียบเท่ากระทรวงอีก ๖ หน่วยงาน มีการลอกเลียนแบบการปกครองส่วนภูมิภาคจากจีน มีการรับข้าราชการด้วยการสอบไล่ มีการจัดตั้งโรงเรียนต่างๆ

ต่อมาในปลายสมัยโคกูรยอ มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญขึ้นในอาณาจักร คือการรับเอาลัทธิขงจื้อใหม่มาใช้ ซึ่งลัทธิขงจื้อใหม่นี้ ยังคงยึดหลักตามแนวความคิดขงจื้อแบบเดิม แต่ได้ปรับปรุงคำสอนให้ง่ายต่อความเข้าใจและเหมาะแก่การปฏิบัติมากขึ้น ทั้งนี้ลัทธิขงจื้อใหม่ยังได้รับการอุปถัมภ์โดยราชวงศ์โชซอน ทำให้ลัทธิขงจื้อเป็นที่แพร่หลาย ไม่เพียงแต่ในราชสำนักและขุนนางเท่านั้น แต่ยังแพร่หลายสู่ชีวิตประจำวันของคนทั่วไปด้วย พิธีกรรมในชีวิตประจำวันที่เคยอิงอยู่กับพุทธศาสนาก็เปลี่ยน ไปอิงกับลัทธิขงจื้อ เช่น การแต่งงาน งานศพ หรือการบูชาเช่นไหว้บรรพบุรุษ และลัทธิขงจื้อกลายเป็นมโนคติในการปกครองประชาชน และถูกกำหนดให้เป็นศาสนาประจำชาติในสมัยนี้ โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นสมัยที่ขงจื้อมีความเจริญรุ่งเรืองที่สุดในประวัติศาสตร์เกาหลี ซึ่งหลักคำสอนของขงจื้อได้แผ่ซ่านซึมเข้าไปในสามัญสำนึกของชาวเกาหลีในบรรดารูปแบบต่างๆ ของมรดกในลัทธิขงจื้อที่สามารถพบได้ในวันนี้คือพิธีการต่าง ๆ เช่นของเมียว เจเร (Jongmyo Jerye) พิธีบูชาบรรพบุรุษแห่งชาติกระทำที่อารามหลวงของเมียว (ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลกโดยองค์การยูเนสโกในปี 1995) และชอกจอน แทเจ (Seokjeon Daeje) พิธีตามแบบขงจื้อที่สถาบันขงจื้อซึ่งเขียนคาน และชาวเกาหลีคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จำนวนมากยังได้ไปเคารพบรรพบุรุษที่ล่วงลับในสุสานทุกปีที่ชูชก เทศกาลการเก็บเกี่ยวเพื่อสักการบูชาบรรพบุรุษด้วยการเซ่นไหว้ด้วยอาหารและเครื่องดื่ม ตั้งแต่นั้น มาขงจื้อก็ยังคงเป็นรากฐานทางความคิดและค่านิยมของคนเกาหลีมาจนถึงปัจจุบัน

2.1.1 แนวคิดลัทธิขงจื๊อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม

2.1.1.1 ความสัมพันธ์ในระบบครอบครัว

การรวมกลุ่มตามความสัมพันธ์ในระบบครอบครัว คือ การรวมกลุ่มของตระกูล เป็นครอบครัวหนึ่ง ๆ ขึ้นมา โดยยึดความกตัญญูและนับถือผู้อาวุโสตามหลักคำสอนของขงจื๊อ ถือว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐาน เป็นจุดเริ่มต้นที่เล็ก แต่ใกล้ชิดและสำคัญต่อการเริ่มต้นต่อไปของสถาบันอื่นทั้งหลาย ในกลุ่มของครอบครัวหนึ่ง ๆ จะมีความนิยม ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และวิธีการดำเนินชีวิตที่ถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่นภายในครอบครัว มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในตระกูลของตน หากมีเรื่องเดือดร้อน เมื่อเป็นคนในกลุ่มเดียวกันแล้วก็ต้องช่วยเหลือกัน เมื่อเกิดเรื่องทั้งเรื่องดี และ เรื่องไม่ดีก็ต้องพร้อมหน้ากันยอมรับ ไปด้วยกัน ซึ่งยังเกี่ยวข้องกับความเคารพ และการจัดพิธีกรรมต่างๆภายในครอบครัวด้วย เช่น ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่เกาหลี กลุ่มสมาชิกในครอบครัวจะมารวมตัวอยู่ด้วยกันทั้งหมด เพื่อทำพิธีแสดงความเคารพ กตัญญู ต่อบรรพบุรุษที่ยังดำรงชีวิตอยู่และลาจากโลกนี้ไปแล้ว

การรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจเองก็จัดได้ว่าอยู่ในอิทธิพลระบบครอบครัวของขงจื๊อด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ในระบบธุรกิจ หรือ การทำงานในบริษัท โรงงานต่างๆ ในเกาหลีได้นั้น ยึดถือและปลูกฝังความเชื่อที่ว่า บริษัทหรือโรงงานคือครอบครัวใหญ่ มีเจ้าของกิจการเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นพ่อแม่ และมีลูกจ้างหรือพนักงานเป็นบุตร ซึ่งบุตรจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่อย่างเคร่งครัด ปฏิบัติอย่างอุทิศตนให้ โดยไม่ขัดแย้งใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อบริษัทเจริญรุ่งเรืองแล้วก็เปรียบเสมือนครอบครัวที่กำลังก้าวหน้า สมาชิกในครอบครัวก็ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จไปด้วย

2.1.1.2 ความสัมพันธ์ในระบบมาตุภูมิ

การรวมกลุ่มตามความสัมพันธ์ในระบบมาตุภูมิ คือ การรวมกลุ่มที่ยึดหลักของความเป็นแผ่นดินแม่ สำนึกรักบ้านเกิด ความเป็นชนกลุ่มเดียวกันของพื้นที่แต่ละพื้นที่ที่ได้เติบโตและผูกพันมา โดยจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆคือ

แบ่งตามเขตการปกครองภายในประเทศทั้ง 6 เขต และแบ่งตามจังหวัดทั้ง 9 ของเกาหลีใต้ ระบุว่าเป็นคนท้องถิ่นใด เช่น คนที่อยู่จังหวัดคังนัมคือคนคังนัม เป็นต้น

แบ่งตามความเป็นชาติเดียวกันและความเป็นต่างชาติ ซึ่งในกรณีนี้คือการแบ่งแยกระหว่างชาวเกาหลีใต้และชาวต่างประเทศ ถือเป็นการแบ่งแยกที่อิงอยู่ในแนวคิดของ

ความเป็นชาตินิยมร่วมด้วย กล่าวคือ มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนว่านี่คือชาวเกาหลีใต้ นี่คือชาวต่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่คนกลุ่มเดียวกับกับเรา

ในการรวมกลุ่มตามความสัมพันธ์ในระบบมาตุภูมิแบบนี้ เมื่อผู้ที่อยู่ร่วมมาตุภูมิเดียวกันมาเจอกันก็จะรู้สึกอบอุ่นเหมือนได้อยู่ใกล้บ้านเกิดแม้จะเดินทางมาทำงานห่างแสนไกล คนเหล่านั้นจะได้พูดภาษาถิ่นเดียวกัน สำเนียงเดียวกัน และเกิดการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อต่อกัน เข้าอกเข้าใจกันมากกว่าคนนอกกลุ่มในที่สุด

2.1.1.3 ความสัมพันธ์ในระบบอาวูโส

การรวมกลุ่มตามความสัมพันธ์ในระบบอาวูโส คือ การรวมกลุ่มที่ยึดหลักระบบอาวูโสของขงจื้อ มีผู้อาวุโส ผู้น้อย รุ่นพี่ รุ่นน้อง ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหน้าที่และกาลเทศะ ให้ความเคารพ นอบน้อม เชื่อฟังผู้อาวุโส ในขณะที่ผู้อาวุโสเองก็ดูแลผู้เยาว์ คอยใช้คำชี้แนะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิด แน่นแฟ้น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดความสามัคคี รักใคร่ร่วมมือกันพัฒนาของกลุ่มของตนซึ่งระบบอาวูโสนี้ ชาวเกาหลีใต้เคร่งครัดและยึดถือปฏิบัติกันอย่างเข้มงวด ดังที่เห็นได้จาก มีการแบ่งระดับภาษาในการพูดคุยหรือที่เรียกว่า **높임말** (ภาษาสุภาพ) เป็นต้น

2.2 ชาตินิยม

ชาตินิยม (Nationalism) คืออุดมการณ์ที่สร้างและบำรุงรักษาชาติในลักษณะที่เป็นมโนทัศน์ แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มของมนุษย์ ตามบางทฤษฎี การรักษาลักษณะพิเศษของอัตลักษณ์ การเป็นอิสระในทุก ๆ เรื่อง การกินคืออยู่ดี และการชื่นชมความยิ่งใหญ่ของชาติตนเอง เกิดความรู้สึกในเรื่องความเป็นชาติ กระทั่งทำให้เกิดลัทธิชาตินิยม ซึ่งเป็นลัทธิการเมืองที่เน้นความจงรักภักดีต่อรัฐชาติ โดยถือว่าชาติเป็นที่มาของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ลัทธิชาตินิยมจึงมิได้เป็นเพียงรูปแบบทางการเมืองแต่เป็นอุดมคติในการดำเนินชีวิต ซึ่งการเกิดรัฐชาติและความรู้สึกในเรื่องความเป็นชาติของคนในแต่ละสมัยแต่ละท้องถิ่น แม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันไปตามสภาพของภูมิศาสตร์ การเมือง สังคม และประวัติศาสตร์ ชาตินิยมของแต่ละชาติจึงมีลักษณะต่างกัน

โดยความเป็นชาตินิยมของเกาหลีใต้ที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มนั้น ถูกแบ่งชัดเจนว่าเป็นชาติเรากับชาติอื่น จากคำว่า “**우리 나라**” คือ ประเทศของเรา ซึ่งก็คือการแบ่ง

ออกเป็นชาวเกาหลีได้ กับ ชาวต่างชาติ หรือคำหนึ่งที่คนเกาหลีได้จะใช้ควบคู่กับคำอื่น ๆ เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอยู่เสมอ ๆ ว่า “우리” ที่แปลว่า เรา, ของเรา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรวมเป็นหนึ่ง ไม่มีการแบ่งแยกกันภายใน ไม่มีของฉัน ไม่มีของเธอ แต่เป็นของเรา อย่างเช่น ชาวตะวันตกพูดว่า ประเทศของฉัน แต่ชาวเกาหลีได้จะพูดว่า ประเทศของเรา เป็นต้น

ความคิดนี้ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่คนเกาหลีได้ยึดถือ ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนอาจเรียกได้ว่ากลายเป็นภาษาทางวัฒนธรรมของชาวเกาหลีได้ก็เป็นได้ อีกทั้งชาวเกาหลีได้ค่อนข้างเข้มงวดกับคำ ๆ นี้เป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น กรณีของ ยูริ ศิลปินสาวคนหนึ่ง ซึ่งเป็นสมาชิกของวง 소녀시대 (Girls Generation) เคยตอบบทสัมภาษณ์ออกรายการโทรทัศน์ครั้งหนึ่ง โดยที่ใช้คำพูดผิดไปคือ เธอพูดว่า ประเทศของฉัน ซึ่งที่ถูกต้องนั้นจะต้องพูดว่า ประเทศของเรา เมื่อรายการนั้นถ่ายทอดออกไป ก็เกิดกระแสตอบรับที่ไม่ดีนักต่อตัวของเธออย่างมาก ในที่สุดเธอต้องรีบออกมาขอโทษและกล่าวคำสัญญาว่าจะระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดนี้ขึ้นอีก ในกรณีนี้ก็เป็นการชี้ให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นอย่างดี และความรักชาติที่ชัดเจนในนิยามหนึ่งของคำว่าชาตินิยม

2.2.1 แนวคิดชาตินิยมที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม

เนื่องด้วยประเทศเกาหลีจะเคยตกเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นถึง 35 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ย่ำแย่สำหรับชาวเกาหลีเป็นอย่างมาก เนื่องจากถูกบังคับให้เปลี่ยนความเป็นเกาหลีทั้งหมด ไปเป็นญี่ปุ่น เพราะญี่ปุ่นต้องการล้มล้างความเป็นชาติของเกาหลี เช่น เปลี่ยนชื่อเป็นชื่อแบบคนญี่ปุ่น ห้ามสอนประวัติศาสตร์และภาษาเกาหลี รวมถึงห้ามตีพิมพ์สื่อต่าง ๆ เป็นภาษาเกาหลี ของมีค่าต่าง ๆ ถูกขนย้ายออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เอกสารทางประวัติศาสตร์เกือบทั้งหมดถูกทำลาย และยังมีช่วงเวลาที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีนและมองโกเลีย ดังที่กล่าวมา จึงทำให้ประเทศเกาหลีจำเป็นต้องรับหรือถูกยึดเยี่ยวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของตน ต่อมาประเทศเกาหลีหลุดพ้นจากการตกเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่น ทว่ายังเกิดสงครามขึ้นภายใน คือ สงครามเกาหลี จึงได้แบ่งประเทศออกเป็น 2 ฝั่ง ที่เส้นแบ่งเขตที่ 38 องศาเหนือ คือ เกาหลีเหนือ และ เกาหลีใต้

ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้รัฐบาลเกาหลีได้ผลักดันและส่งเสริมให้ชาวเกาหลีได้รักชาติและมีความเป็นชาตินิยมสูง เพื่อที่จะเอาชนะประเทศที่เป็นผู้นำอย่างญี่ปุ่นและจีน

ให้ได้ โดยอาศัยกลยุทธ์ที่ประเทศเกาหลีได้นั้นได้เปรียบทางด้านอุตสาหกรรมบันเทิง ทำให้เกิดกระแสเกาหลีที่ดังไปทั่วโลก จึงเกิดการรวมตัวของกลุ่มแฟนคลับที่สนับสนุนศิลปิน-นักแสดงเกาหลีได้ด้วยกันอย่างเหนียวแน่น และการรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่ได้แรงสนับสนุนจากอิทธิพลชาตินิยมด้วย เนื่องจากเศรษฐกิจของเกาหลีได้นั้นเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วหลังจากผ่านช่วงฟื้นฟูประเทศ จากการที่ชาวเกาหลีได้ต้องการที่จะทัดเทียมและนำหน้าประเทศผู้มีความเจริญอย่างญี่ปุ่นและจีน ที่ซึ่งตนเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองอย่างขมขื่น เพื่อที่จะได้แสดงให้เห็นถึงความรักและเทิดทูนชาติของตน ชาวเกาหลีได้จึงต้องทำทุกอย่างเพื่อพัฒนาให้เร็วที่สุด ที่จะแสดงให้เห็นว่าประเทศของเรานั้นดีที่สุดในที่สุด

นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มประเภทที่จัดอยู่ในหมวดหมู่อื่นๆด้วย แต่กระนั้นก็ยังคงมีความเชื่อมโยงกับอิทธิพลในระบบขงจื้อและชาตินิยมอยู่ลึก ๆ เช่น

การรวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างที่มีร่วมกัน เช่น ในกรณีการรวมตัวของกลุ่มแรงงานเพื่อเรียกร้องสิทธิหรือยื่นข้อเสนอบางอย่างกับนางจ้าง การรวมกลุ่มในครั้งนี้หากลองมองดูแล้วจะเห็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ในบางครั้งชาวเกาหลีได้ก็รู้สึกต่อต้านระบบขงจื้อที่ให้ความสำคัญกับระบบครอบครัว ซึ่งเป็นระบบที่บริษัทหรือโรงงานนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการผูกมัดให้ลูกจ้างทำงานอย่างอุทิศชีวิตโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด เพราะถือว่าทำเพื่อครอบครัวใหญ่ ในที่นี้ก็หมายถึงบริษัทที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปนั่นเอง

การรวมกลุ่มชั่วคราว เช่น การที่พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง รวมตัวกันสวดมนต์ขอพรให้บุตรของตนในวันสอบเข้ามหาวิทยาลัยนั้น ก็เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นได้ทั้งสองอย่างคือ เห็นถึงอิทธิพลของขงจื้อที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ประเทศเกาหลีได้ก็จัดได้ว่าเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับแรกๆเหมือนกัน สังเกตได้ตั้งแต่ในยุคโบราณที่มีการสอบคัดเลือกที่คล้ายการสอบจอหงวนของจีน ทั้งยังสื่อให้เห็นถึงอิทธิพลของชาตินิยม ที่จะต้องให้ประเทศของตนดีที่สุดในที่สุด เป็นที่หนึ่ง ซึ่งกรณีนี้ก็หมายถึง การเป็นที่หนึ่งในเรื่องการศึกษานั่นเอง พฤติกรรมดังกล่าวมานี้ ยังไม่พบเห็นประเทศใดที่มีการรวมกลุ่มแบบนี้เกิดขึ้น ที่เห็นก็เป็นเกาหลีใต้ที่แรก แม้กระทั่งในประเทศแถบเอเชียที่ต่างก็ได้รับอิทธิพลขงจื้อมาเหมือนกัน ก็ยังไม่มีการรวมกลุ่มแบบนี้เกิดขึ้นมาก่อน ถือได้ว่านี่ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างของการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีได้กับบุคคลชนชาติอื่น ๆ

สรุป

ประเทศเกาหลีได้นั้น ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวที่เห็นได้ชัดอยู่หลายประการ ทั้งนี้เป็นเพราะหลากหลายสาเหตุที่ชาวเกาหลีได้ได้เผชิญ จากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน และวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เด่นชัดนั้นก็คือ วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม

วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของเกาหลีได้เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรของตนมาเป็นอันดับแรก ทรัพย์สินหรือชื่อเสียงกลุ่มสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด แม้กระทั่งต่อตนเอง เพราะถือว่าตนก็เป็นสมาชิกของกลุ่ม หากกลุ่มมีความเจริญก้าวหน้าไป ในทางที่ดีแล้ว ก็ถือว่าตนก็ได้ดีไปด้วย โดยวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างคุณค่า และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาให้กลุ่มของตนเจริญก้าวหน้าและ ประสบความสำเร็จร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยสานสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มให้แน่นแฟ้นต่อกันมากขึ้น ซึ่งวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการที่ชาวเกาหลีได้ได้รับอิทธิพลจากระบบขงจื้อ ที่ซึ่งรับมาเมื่อครั้งที่มีการติดต่อกับประเทศจีน และระบบชาตินิยมที่กำเนิดขึ้นเมื่อครั้งที่ต้องตกอยู่ ภายใต้การปกครองของประเทศญี่ปุ่น ครั้งที่ถูกกดขี่และถูกลบล้างความเป็นเกาหลี ทำลาย วัฒนธรรม และสมบัติของชาติจนเกือบสิ้น และเมื่อได้รับการปลดปล่อยจากพันนาการการ ปกครองโดยชนชาติอื่นแล้ว ชาวเกาหลีได้ก็ต้องเร่งฟื้นฟูและพัฒนาชาติตนให้เจริญก้าวหน้าอย่าง รวดเร็วมากที่สุด ในครั้งนี้ความเป็นชาตินิยมของชาวเกาหลีได้จึงเกิดขึ้นมาอย่างเด่นชัด จากทั้ง ทางรัฐบาลและหน่วยงานเอกชนที่ร่วมมือกัน

จากอิทธิพลจากระบบขงจื้อและชาตินิยมดังกล่าว สามารถแบ่งประเภทของการรวมกลุ่ม ได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้ การรวมกลุ่มในระบบครอบครัวและเครือญาติ การรวมกลุ่มในระบบ มาตุภูมิ การรวมกลุ่มในระบบอาวุโส การรวมกลุ่มธุรกิจทางเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มแฟนคลับ การ รวมกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างที่มีร่วมกัน และ การรวมกลุ่มชั่วคราว ด้วยเหตุที่ วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีได้ได้รับอิทธิพลจากระบบขงจื้อและระบบชาตินิยม จึงทำ ให้การรวมกลุ่มของชาวเกาหลีได้นั้น แตกต่างไปจากการรวมกลุ่มของชนชาติอื่น ๆ ทั้งทางฝั่งของ ชาวตะวันตก หรือแม้กระทั่งวัฒนธรรมของชนชาติชาวเอเชียด้วยกัน และถึงแม้ว่าในปัจจุบัน จำนวนของผู้ที่ยังคงยึดมั่นในลัทธิขงจื้ออย่างแน่วแน่ในเกาหลีได้นั้น แทบจะไม่มีให้เห็นแล้ว แต่ ทว่าความคิด ความเชื่อบางอย่างตามวิถีขงจื้อ ได้ฝังรากลึกลงในประเพณีและวิถีชีวิตของชาว

เกาหลีใต้เอาไว้อย่างแยกไม่ออกเสียแล้ว ดังที่เห็นได้จากการรวมกลุ่มในแบบต่าง ๆ ซึ่งนั่นก็คือว่า วัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้ได้สร้างความเป็นเอกลักษณ์หรือความเป็น ‘เรา’ ให้กับชาวเกาหลีใต้ได้อย่างชัดเจน จากการสะท้อนความคิด ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติในวิถีขงจื้อและชาตินิยม โดยที่ไม่มีชนชาติใดจะเป็นเหมือนได้ เพราะนี่คือเอกลักษณ์ในความหมายของ “ประเทศของเรา และ ชนชาติของเรา” ในนิยามของชาวเกาหลีใต้ที่ได้ซึมซาบสืบต่อกันจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันนั่นเอง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาในการทำบทความวิจัยครั้งนี้คือ การหาข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่ต้องนำมาวิเคราะห์จะเป็นเอกสารภาษาเกาหลีเกือบทั้งหมด และยังไม่มีการแปลเอกสารเหล่านั้น จึงทำให้ต้องแปลเองก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์เรียบเรียง อีกทั้งข้อมูลบางอย่างหายากและมีรายละเอียดถี่เกินไป นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้ยาก

บทความวิจัยเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ ความคิด ความเชื่อ วิถีปฏิบัติของชาวเกาหลีใต้ในวิถีขงจื้อและชาตินิยม ซึ่งได้ชี้แจงถึงความคิด และความเชื่อบางอย่างที่ชาวเกาหลีใต้ยึดถือ ปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่า สามารถนำบทความวิจัยเล่มนี้เป็นข้อมูลช่วยส่วนหนึ่งในการศึกษาถึงนิสัยของชาวเกาหลีใต้ได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปพัฒนา ศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ท่านสนใจต่อได้อีกด้วย

บรรณานุกรม

• หนังสือหรือเอกสารพิมพ์ภาษาไทย

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. **ชาตินิยม**. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 26

ฉบับที่ 1 (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2546)

มงคลเลิศ ค่านธานินทร์. **หลักจิตชาตินิยมและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสังคมทันสมัย**.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจิตรศิลป์, 2551.

โมทยากร. **ลัทธิ และ ภาษิต คำสอนของขงจื้อ**. กรุงเทพฯ: พิทยาการ, ม.ป.ป.

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. **ที่นี่...เกาหลีใต้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ป.ป.

หน้าต่างสู่โลกกว้าง. **หน้าต่างสู่โลกกว้าง : เกาหลี**. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง, 2549.

• หนังสือหรือเอกสารพิมพ์ภาษาเกาหลี

แพ แจวอน. **ชาวเกาหลีมีพฤติกรรมอย่างไร**. บทเรียนประกอบรายวิชาบทความคัดสรรวัฒนธรรม

เกาหลี 3 ภาควิชาภาษาเกาหลี คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ม.ป.ท. ,ม.ป.ป.

• ข้อมูลออนไลน์

ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้. **ประวัติศาสตร์เกาหลีใต้**. เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://gotokorea.orgfree.com/History.html>

มหาวิทยาลัยมหิดล. **ศาสนาขงจื้อ**. เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/confucius00.htm>

วิษณุ โชลิตกุล. **โมเดลเกาหลีใต้**. เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://www.kaohoon.com/daily/15976/%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%83%E0%B8%95%E0%B9%89-.htm>

ศาสนาและความเชื่อ. ศาสนาและความเชื่อ. เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://gotokorea.orgfree.com/Culture.html>

0115yj. **한국의 집단주의**. เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2556. เข้าถึงได้จาก

<http://mybox.happycampus.com/0115yj/1771077>

김덕중. 한국인의 집단 의식 현대적 가치로의 재조명.

เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2556. เข้าถึงได้จาก <http://mybox.happycampus.com/kdj84/415785>